

**EAEko IBAIEN ETA ERREKEN ERTZAK ANTOLATZEKO
PLANA, LURRALDEKA ETA ARLOKA EGINDAKOA:
MEDITERRANEORA DOAN ISURIALDEA.
(ARABA)**

**PLAN TERRITORIAL SECTORIAL DE ORDENACIÓN DE
MÁRGENES DE LOS RIOS Y ARROYOS DE LA CAPV.-
VERTIENTE MEDITERRÁNEA
(ARABA)**

MEMORIA
PARTIKULARRA

1999ko EKAINA

**EAEko IBAIEN ETA ERREKEN ERTZAK ANTOLATZEKO PLANA,
LURRALDEKA ETA ARLOKA EGINDAKOA –
MEDITERRANEORA DOAN ISURIALDEA
(ARABA)**

MEMORIA
PARTIKULARRA

1.2. MEMORIA PARTIKULARRA

1.	SARRERA	4
2.	ZADORRA IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA	6
	2.1. Ingurugiroari dagokionez	
	2.2. Hidraulikari dagokionez	
	2.3. Hirigintzari dagokionez	
3.	ARAIA IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA	27
	3.1. Ingurugiroari dagokionez	
	3.2. Hidraulikari dagokionez	
	3.3. Hirigintzari dagokionez	
4.	INGLARES IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA.....	30
	4.1. Ingurugiroari dagokionez	
	4.2. Hidraulikari dagokionez	
	4.3. Hirigintzari dagokionez	
5.	EGA IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA	35
	5.1. Ingurugiroari dagokionez	
	5.2. Hidraulikari dagokionez	
	5.3. Hirigintzari dagokionez	
6.	EBRO IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA.....	40
	6.1. Ingurugiroari dagokionez	
	6.2. Hidraulikari dagokionez	
	6.3. Hirigintzari dagokionez	
7.	BAIA IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA.....	49
	7.1. Ingurugiroari dagokionez	
	7.2. Hidraulikari dagokionez	
	7.3. Hirigintzari dagokionez	
8.	OMECILLO IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA	57
	8.1. Ingurugiroari dagokionez	
	8.2. Hidraulikari dagokionez	
	8.3. Hirigintzari dagokionez	

A MEMORIA PARTIKULARRA

- 9. PURON IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA.....62**
  - 9.1. Ingurugiroari dagokionez
  - 9.2. Hidraulikari dagokionez
  - 9.3. Hirigintzari dagokionez

MAPAK

- O. MAPA OROKORRA, 1/150.000 ESKALAKOA**
  - 1.1. Zadorra ibaia: arroaren mapa orokorra
  - 1.2. Araia, Inglares eta Ega ibaiak: arroen mapa orokorra
  - 1.3. Ebro ibaia: arroaren mapa orokorra
  - 1.4. Baia, Omecillo eta Puron ibaiak: arroen mapa orokorra

**EAEko IBAIEN ETA ERREKEN ERTZAK ANTOLATZEKO PLANA,
LURRALDEKA ETA ARLOKA EGINDAKOA –
MEDITERRANEORA DOAN ISURIALDEA
(ARABA-BIZKAIA)**

MEMORIA
PARTIKULARRA

1. **SARRERA**

Ebro ibaira doazen arroak ikusiko ditugu banan-banan, lehen agiriko atal honetan:

Hemen emango dugun informazioak hiru osagai nagusi ditu, LAParen gainerako zatian bezalaxe. Hona hemen:

- Ingurugiroaren informazioa.
- Informazio hidrologiko-hidraulikoa.
- Hirigintzako informazioa.

Arro bakoitzari dagokionez, hasieran arroaren deskribapen labur bat egingo dugu, hiru osagaietako bakoitzaren informazioari heldu baino lehen.

Ingurugiroari gagozkiola, lehen-lehenik, ibai-aldean natura aldetik interesgarri diren inguruak aztertuko ditugu, eta, ondoren, ibai eta erreken ertzak nolakoak diren adieraziko dugu, guk egindako sailkapen honen arabera:

- A - Natura aldetik lehentasuna duten interes-guneetako ibai-ertzak.
- B - Ondo artatutako landaredia duten ertzak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

C - Higadura- eta lerradura-arriskua edo/eta akuifero zaurgarria duten zonetako ertzak (LAAetako osagai gainjarriak).

D - Berreskuratzeko premia duten ertzak.

Ondoren babes-mota zehaztuko dugu. Horrekin batera zonaren hasierako PK eta amaierako PKren bidezko kokagunea, babesaren zabalera-dimentsioa eta, balioa izan dezakeen kasuetan, dagoen landaredia edo ertz hori berreskuratzeko arrazoia adieraziko ditugu. Halaber, egoki irizten den beste edozein informazio-mota adieraziko dugu.

Informazio hidrologiko-hidraulikoa ibaitarteak mailaka zehatz banatzean datza, bertan dauden ibilguen ekarpen-arroen arabera, 10 km² baino gehiagoko isurialde-arroa duten ibaitarteetatik abiatuta.

Hirigintzako informazioa arroa osatzen duten udalerrietan indarrean dagoen plangintzaren zerrendan datza.

Aipatu beharrekoa da LAP honetan jasotako lurzoruaren sailkapena, jasotako alegazioak onartu ondoren egindako zuzenketak salbu, 1996ko abenduan indarrean zegoena eta Eusko Jaurlaritzako Lurralde Antolamenduko Sailak eskainitakoa dela.

1. agiriaren atal honetan honako informazio grafikoa ere gehitu dugu:

O. MAPA OROKORRA, 1/150.000 ESKALAKOA

1.1. Zadorra ibaia: arroaren mapa orokorra

1.2. Araia, Inglares eta Ega ibaiak: arroen mapa orokorra

1.3. Ebro ibaia: arroaren mapa orokorra

1.4. Baia, Omecillo eta Puron ibaiak: arroen mapa orokorra

2. **ZADORRA IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA**

Zadorra ibaiaren arroa Arabako Lurraldean dago eta haren azaleraren zati handia hartzen du. Gasteiz du erdigune geografikoa.

Zadorra ibaia batik bat Araban kokatzen da eta goi-ibarra Entzia mendian dauka.

Mendebaldean, Tuiu, Badaia eta Arrato mendikateek ezartzen duten urbanalerroarekin egiten du muga; Ekialdean, Izkiz eta Iturrieta mendiekin; Iparraldean, Ibaizabal eta Deba ibaiaren isurialde kantauriarrekin eta Elgea eta Urkilla mendikateekin; eta Hegoaldean, Inglares ibaiaren arroarekin eta Chulato, Moraza eta Belabra tontorrek osatzen duten mendi-formazioarekin. Trebiñoko konderrria (Burgos) ia bere osotasunean dago bertan barne hartuta.

Arro zabal horrek 1.295,5 km²-ko azalera du.

Zadorra ibaia Opakua mendatearen inguruetan dago, itsas mailaren gainetik 1.000 m-ra gutxi gorabehera.

Zadorra ibaiaren ibilgu nagusiak 85 m inguruko garapen-luzera du eta horietatik 47 ibaitarte honi dagozkio: Ulibarriko presaren eta hark Ebro ibaian bat egiten duen gunearen arteko ibaitarteari.

Zadorra ibaiaren arroan hidrologikoki bereizitako lau eremu daude:

- Gorbeiako Zadorra garaia
- Entziako Zadorra garaia
- Zadorra ertaina
- Ayuda ibaia eta Zadorra beheera

Zadorra ertainak arroaren zonarik ezaugarriena barne hartzen du, hau da, haranaren zati handia biltzen duen erdialdeko lautada, "Lautada" deitu ohi dena alegia.

A MEMORIA PARTIKULARRA

Lautada geografikoki ondo mugatutako espazioa da. Lautada eta erliebearen irtenuneak labarrek mugatzen dituzte 200 eta 800 m bitartean gutxi gorabehera.

Urrunagako eta Ulibarriko urtegietatik gora bigarren mailako ibilguak sortzen dira, Gorbeiatik, Barazargo gainetatik, Urkiolatik eta Entziatik etorrira Zadorraren goi-ibarra osatzen dutenak. Bertan bai Arabako bai Bizkaiko zonak bilduko lirateke. Zadorraren haranaren iparraldeko espazioak ezaugarri bereziak ditu eta Arabako lautada zabalarekin kontraste handia egiten du.

Zadorraren beheko ibilguak Trebiñoko konderriaren (Burgos) ibai-ardatza den Ayuda ibaiadarraren (ezkerraldea) tamaina handia du bereizgarri eta lurralde hori eta Beranturiko zona (Araba) ere biltzen du. Azpiarro horren iparraldean Gasteizko mendiak daude eta horien hegoaldeko hegaletan sortzen da Ayuda ibaia. Ekialderantz Izkizko mendien adarrek mugatzen dute eta mendi horiek 900 m inguruko altuera dute (Belabia, 970 m). Hegoaldean, hura Inglares ibaiaren haranetik bereizten duen mendilerroakadak (Iturrietako mendiak) egiten du muga, 900etik gora m-ko mendiekin (Txulato 946 m, Moraza 1.054 m; Jaundel 1.035 m).

Zadorra ibaiak Aguraindik ekialdean du sorburua, Los Corrales-ko iturrian, 1.045 m-ko altitudetan, Opakua mendatetik gertu, Donemiliagako udal-mugartean. Bertatik Hegoekialde-Iparrekialde norantzan jaisten da, Munain arte. Donemiliagako Zuazotik pasa baino zertxobait lehenago emaria handitu egiten dute menpeko errekek. Ibaiak Hegoekialde-Iparrekialde norantzan lur lauetatik aurrera egiten du Maturana arte eta Maturanaren inguruetan Bentako errekatik eta Barrundia ibaitik jasotzen ditu urak. Jarraian Zadorra ibaiak Ulibarriko urtegiara jotzen du.

Urtegi hori 3,5 m-ko luzerako eta 2,5 m-ko diametroko galeria baten bidez Urrunagako urtegiarekin lotzen da. Urrunagako urtegia era berean Zadorraren menpeko den Santa Engrazia ibaiaren bidean kokatzen da.

Urtegiaren irteeran Hegoalderantz jotzen du eta pixkanaka-pixkanaka bidea zabaltzen egiten da.

A MEMORIA PARTIKULARRA

Mendibil eta Durana bitartean Santa Engraziaren urak jasotzen ditu eskuinaldetik. Santa Engrazia Urkiola-Gorbeia banalerrotik isurtzen da. Horrez gain, Urrunagako urtegitik ere biltzen ditu urak.

Eskalmendiako mugartean kokatutako Gamarra Gutxiaren aurrean, ezkerretik Dulantzi ibaia elkartzen zaio, Iturrieta mendietako ekialdeko sektoretik etorrira, eta Iparraldetik Arabako hiriburua (Gazteiz) inguratzen du.

Gasteiz inguratzean, Mendiguren ibaiaren urak jasotzen ditu, lurreko inguruetan, eta Hegomendebalderantz jarraitzen du Astegieta arte. Bertan, zenbait meandro egiten ditu.

Trespuentesera iritsi baino lehen eskuinaldetik Zaia hartzen du, Gorbeian (Subialde) sorburua duen ibaiadarra alegia, eta erdialdeko bidean lurpetik doa Apodakako karsta izenekoan. Ibilgu nagusian 17 km-ko luzera du.

Ibaian behera, Conchas de Argazon-eko haizpitartean ahokatzen da Zadorra, Trebiñoko konderriko (Burgos) lurretan sartuta. Hegoalderantz jaisten da Lacorzanilla arte eta bertan Ayuda ibaiaren urak jasotzen ditu. Ayuda ibaia da, hain zuzen, Zadorraren ibaiadar nagusia eta ibilgu nagusian ia 42 km-ko luzera du.

Ibilbidearen azken tartean Ebro ibaian barneratzen da, Miranda de Ebrotik (Burgos) kilometro gutxira.

Oso arro zabala da (1.295,5 km²), oso morfologia irregularrekoa, eta zabalerak, ibilgu nagusiarekiko elkarzut neurtuta, 40 km-tik gorakoak ditu. Hori dela eta, EAEko arro guztien artean argi eta garbi nabarmentzen da.

2.1. Ingurugiroari dagokionez

Zadorra ibaiaren arroaren barruan, Euskal Herrian deklaraturako parke naturalerako hiru kokatzen dira, ondoko hauek hain zuzen ere: Gorbeiakoa, Zaia ibaiadarraren goi-ibarra barne hartzen duena; Urkiolakoa, Santa Engrazia ibaiadarraren goi-ibarra barne hartzen duena; eta Izkizkoa, Ayuda ibaiaren adar bat barne hartzen duena.

Era berean, "Natura 2000 sareari" dagozkion espazio deklaratuaren barruan "Ulibarriko urtegia" dago, nahiz eta aurreko parke naturalekin bat ez etorri.

Interes naturalistikoko eremuen LAAetako zerrenda irekian, ondokoak barne hartzen dira:

- Halbinagoiako pagadia, 37 zenbakiarekin jasoa.
- Arzubigako hariztia, 41 zenbakiarekin jasoa.
- Luzuriagako hariztia, 40 zenbakiarekin jasoa.
- Añuako hariztia, 43 zenbakiarekin jasoa.
- La Solana muinoko erkameztia, 46 zenbakiarekin jasoa.

Ondoren, Zadorra, Santa Engrazia, Ayuda, Rojo, Dulantzi eta Zaia ibaien ertzetako babes-mota zehaztuko dugu. Horrekin batera zonaren hasierako PK eta amaierako PKren bidezko kokagunea, babesaren zabalera-dimentsioa eta, balioa izan dezakeen kasuetan, dagoen landaredia edo ertz hori berreskuratzeko arrazoiak adieraziko ditugu. Halaber, egoki irizten den beste edozein informazio-mota adieraziko dugu.

ZADORRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
ZADORRA	0+000	6+925	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	0+000	2+225	Esku.	D	Erriberako landaredi

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
					degradatua
ZADORRA	0+900	1+000	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	1+625	1+650	Ezk.	D	Zaborteia (isurki likidoak)
ZADORRA	2+625	2+650	Esku.	D	Aisia
ZADORRA	2+700	2+825	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	3+150	6+500	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	3+150	6+925	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	6+825	7+175	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	7+300	9+050	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	13+875	14+875	Esku.-Ezk.	B	Gasteizko mendebaldeko mendiak
ZADORRA	13+875	24+700	Esku.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	13+875	21+150	Ezk.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	13+875	15+575	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	13+875	15+300	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	15+575	15+850	Esku.	B	
ZADORRA	15+725	16+075	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	15+850	17+975	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	16+075	16+200	Ezk.	B	
ZADORRA	16+200	18+750	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
ZADORRA	18+750	19+325	Ezk.	B	
ZADORRA	19+400	23+475	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	19+800	21+825	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	20+200	20+225	Esku.	D	Zaborteia (hondakin solidoak)
ZADORRA	21+825	22+850	Ezk.	B	
ZADORRA	22+850	23+650	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	23+475	23+650	Esku.	B	
ZADORRA	23+650	40+600	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	23+650	23+850	Ezk.	B	
ZADORRA	23+850	38+150	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	23+600	50,5	Ezk.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	25+200	50,5	Esku.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	25+325	25+350	Esku.	D	Meatze-erazketa
ZADORRA	30+800	30+825	Ezk.	D	Zaborteia (hondakin solidoak)
ZADORRA	32+550	32+675	Esku.	B	Gobeoko harizti-baso mistoa
ZADORRA	33+700	33+725	Ezk.	D	Zaborteia (hondakin solidoak)
ZADORRA	35+150	35+175	Ezk.	C	Bazterren
ZADORRA	38+150	38+935	Ezk.	B	
ZADORRA	39+125	39+325	Ezk.	B	
ZADORRA	39+750	46+300	Ezk.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	39+825	40+525	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
ZADORRA	40+600	41+300	Esku.	B	
ZADORRA	40+800	41+300	Ezk.	B	
ZADORRA	41+300	42+675	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	41+300	41+425	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	41+425	41+800	Esku.	B	
ZADORRA	41+800	42+675	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	42+675	43+275	Esku.-Ezk.	B	
ZADORRA	43+250	43+275	Esku.	D	Aisia
ZADORRA	43+275	43+550	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	43+275	43+925	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	43+550	43+625	Ezk.	B	
ZADORRA	43+650	43+675	Esku.	D	Aisia
ZADORRA	43+625	43+925	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	43+925	44+600	Esku.-Ezk.	B	
ZADORRA	44+600	46+300	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	45+350	45+425	Esku.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	45+375	45+400	Esku.	C	Bazterren
ZADORRA	45+475	45+550	Esku.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	45+500	45+525	Esku.	C	Bazterren
ZADORRA	45+550	45+625	Ezk.	C	Higadura
ZADORRA	45+575	45+600	Ezk.	C	Bazterren
ZADORRA	45+675	45+750	Esku.	C	Higadura
ZADORRA	45+700	45+725	Esku.	C	Bazterren
ZADORRA	45+800	45+875	Ezk.	C	Higadura
					Bazterren

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
ZADORRA	45+850	45+925	Esku.	C	Higadura
ZADORRA	45+875	45+900	Esku.	C	Bazterren
ZADORRA	48+850	50+100	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	48+850	50+500	Ezk.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	48+850	50+500	Esku.	C	Akuifero zaugarria
ZADORRA	48+950	49+275	Ezk.	B	Aldaiako mendia
ZADORRA	48+950	49+600	Esku.	B	Aldaiako mendia
ZADORRA	51+375	51+500	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	52+350	52+900	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	52+350	53+100	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	55+075	55+225	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	57+940	57+965	Esku.	C	Bazterren egonkortasuna
ZADORRA	58+350	59+250	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	59+725	60+350	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	60+950	61+040	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	61+875	61+900	Ezk.	D	Zaborteia (isurki likidoak)
ZADORRA	61+975	62+300	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZADORRA	63+900	64+000	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua

A MEMORIA PARTIKULARRA

AYUDA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
AYUDA	0+000	8+150	Esku.-Ezk.	D	Landaredia
AYUDA	0+000	8+150	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
AYUDA	3+200	3+225	Dcha	D	Aisia
AYUDA	5+475	5+525	Ezk.	C	Higadura
AYUDA	7+800	7+825	Esku.	C	Bazterren

ROJO

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
ROJO	0+000	5+000	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ROJO	0+000	5+000	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak

SANTA ENGRAZIA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
SANTA ENGRAZIA	0+000	0+450	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	0+000	0+200	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	0+000	6+225	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
SANTA ENGRAZIA	0+000	6+675	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
SANTA ENGRAZIA	0+200	0+985	Ezk.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
SANTA ENGRAZIA	0+450	0+600	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	0+600	1+050	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	0+950	1+500	Esku.	B	Amaritako hariztia
SANTA ENGRAZIA	0+985	1+050	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	1+000	1+500	Ezk.	B	Amaritako hariztia
SANTA ENGRAZIA	1+050	1+175	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	1+050	1+875	Ezk.	B	
SANTA ENGRAZIA	1+175	1+925	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	1+875	2+200	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	1+925	2+275	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	2+000	2+025	Esku.	D	Aisia
SANTA ENGRAZIA	2+025	2+050	Esku.	D	Zabortegia (isurki likidoak)
SANTA ENGRAZIA	2+075	2+175	Ezk.	C	Higadura
SANTA ENGRAZIA	2+200	2+550	Ezk.	B	
SANTA ENGRAZIA	2+275	3+550	Esku.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
SANTA ENGRAZIA	2+550	2+700	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	2+700	3+150	Ezk.	B	
SANTA ENGRAZIA	3+150	3+425	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	3+425	5+675	Ezk.	B	
SANTA ENGRAZIA	3+550	4+175	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	4+175	4+275	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	4+275	4+350	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	4+300	4+325	Esku.	D	Zabortegia (isurki likidoak)
SANTA ENGRAZIA	4+350	4+475	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	4+475	4+650	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	4+650	4+950	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	4+950	5+100	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	5+100	5+575	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	5+575	5+600	Esku.	D	Zabortegia (isurki likidoak)
SANTA ENGRAZIA	5+600	5+850	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	5+675	5+850	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	5+850	6+575	Esku.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
SANTA ENGRAZIA	5+850	6+675	Ezk.	B	
SANTA ENGRAZIA	6+575	7+175	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	6+675	6+925	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	6+850	6+875	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
SANTA ENGRAZIA	6+925	8+925	Ezk.	B	
SANTA ENGRAZIA	7+175	9+300	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	7+425	8+550	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
SANTA ENGRAZIA	7+675	7+700	Ezk.	D	Zabortegia (isurki likidoak)
SANTA ENGRAZIA	9+300	9+750	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
SANTA ENGRAZIA	8+925	9+025	Ezk.	D	Erriberako landaredi
SANTA ENGRAZIA	9+025	9+125	Ezk.	B	
SANTA ENGRAZIA	9+125	9+985	Ezk.	D	Erriberako landaredi
SANTA ENGRAZIA	9+650	9+675	Ezk.	D	Zabortegia (isurki likidoak)
SANTA ENGRAZIA	9+750	10+625	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	9+985	10+685	Ezk.	B	
SANTA ENGRAZIA	10+685	10+850	Ezk.	D	Erriberako landaredi
SANTA ENGRAZIA	10+700	11+200	Esku.	B	
SANTA ENGRAZIA	10+825	10+850	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin

A MEMORIA PARTIKULARRA

ZAIA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
ZAIA	0+000	5+700	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	0+000	5+725	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	0+000	14+650	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
ZAIA	5+700	5+950	Esku.	B	
ZAIA	5+725	5+975	Ezk.	B	
ZAIA	5+950	6+075	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	5+975	6+025	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	6+025	6+400	Ezk.	B	
ZAIA	6+075	6+400	Esku.	B	
ZAIA	6+400	6+900	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	6+400	7+350	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	6+900	7+150	Esku.	B	
ZAIA	7+150	7+350	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	7+350	9+200	Esku.-Ezk.	B	
ZAIA	9+200	9+450	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	9+450	9+600	Esku.-Ezk.	B	
ZAIA	9+600	9+675	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	9+875	10+000	Esku.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
ZAIA	9+600	10+100	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	10+000	10+600	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	10+100	10+500	Ezk.	B	
ZAIA	10+500	10+600	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	10+600	11+175	Ezk.	B	
ZAIA	10+600	12+525	Esku.	B	
ZAIA	11+175	11+425	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	11+425	11+850	Ezk.	B	
ZAIA	11+850	13+200	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	12+525	15+500	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	13+200	13+825	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	13+825	15+500	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ZAIA	15+500	18+000	Esku.-Ezk.	B	

DULANTZI

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
DULANTZ I	0+000	11+000	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua

2.2. Hidraulikari dagokionez

Ondoren, Zadorra ibaiaren eta horren ibaiadarren arroko ibilgu nagusiak ekarpen-azaleraren arabera zein ibaitartetan banatzen diren zehaztuko dugu.

VI. MAILA ($A > 600 \text{ km}^2$)

- Zadorra, 0 eta 38,3 km bitartean (San Tomasekiko elkargunea).

V. MAILA ($400 < A \leq 600 \text{ km}^2$)

- Zadorra, 38,3 eta 42,3 km bitartean (Santa Engraziarekiko elkargunea).

IV. MAILA ($200 < A \leq 400 \text{ km}^2$)

- Zadorra, 42,3 eta 49 km bitartean (Barrundiarekiko elkargunea).
- Ayuda, 0 km-tik Trebiñoko konderriarekiko muga-puntura.

III. MAILA ($100 < A \leq 200 \text{ km}^2$)

- Zadorra, 49 eta 51,25 km bitartean (Etxebarrirekiko elkargunea).
- Santa Engrazia, 0 eta 11 km bitartean (Urrunagako urtegia).
- Dulantzi, 0 eta 1,3 km bitartean (Aberasturirekiko elkargunea).

II. MAILA ($200 < A \leq 400 \text{ km}^2$)

- Zadorra, 51,25 eta 59,3 km bitartean (Alibiorekiko elkargunea).
- Dulantzi, 1,3 eta 4,4 km bitartean (Zerionekiko elkargunea).
- Zaia, 0 eta 12,9 km bitartean (Barranco del Monterekekiko elkargunea).

I. MAILA ($10 < A \leq 50 \text{ km}^2$)

- Zadorra, 59,3 eta 63 km bitartean (Zaraetarekiko elkargunea).
- Dulantzi, 4,4 eta 10,8 km bitartean (Alborconekiko elkargunea).
- Zaia, 12,9 eta 18,2 km bitartean (Subialderekekiko elkargunea).
- Rojo, 0 km-tik Trebiñoko konderriarekiko muga-puntura.

2.3. Hirigintzari dagokionez

Ondoren, Zadorra ibaiaren eta horren ibaiadarren arroa osatzen duten udalerrriak zerrendatuko ditugu, indarrean dagoen hirigintza-plangintzarekin, udalerrri bakoitzean dauden interes kulturalako zubiekin (horien izena eta balorazioa barne) eta herrigune historikokoekin (horien deklarazio-data barne).

ZADORRA

BURGELUKO UDALERRIA

A motako arau subsidiarioak.

1996ko ekainaren 7an behin betiko onartutakoak.

BARRUNDIAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1996ko apirilaren 12an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Audikana zubia 1, balorazioa B-5.

GASTEIZKO UDALERRIA

Hiri-antolamenduko plan orokorra.

1988ko azaroaren 7an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Abetxuko zubia, balorazioa B-1.

Astegieta zubia, balorazioa B-4.

Gobeo zubia, balorazioa B-8.

ARRATZU-UBARRUNDIAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1987ko abenduaren 7an behin betiko onartutakoak.

ASPARRENAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1991ko uztailaren 22an behin betiko onartutakoak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

DONEMILIAGAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1996ko maiatzaren 13an behin betiko onartutakoak.

IRUÑAKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak.

1990eko apirilaren 12an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Biloda zubia, balorazioa A-10.

Momario zubia, balorazioa B-13.

Iruña-Trespuentes zubia, balorazioa B-10.

Langraiz Oka zubia, balorazioa A-7.

AGURAINGO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1995eko azaroaren 13an behin betiko onartutakoak.

ERRIBERA GOITIKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak.

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

ERRIBERA BEITIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1991ko abuztuaren 12an behin betiko onartutakoak.

ARAMIÑONGO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak.

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Aramiñon zubia, balorazioa A-3.

Zubi Berria zubia, balorazioa B-14.

ZANBRANAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

1986ko urriaren 29an behin betiko onartutakoak.

BERANTURIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko abuztuaren 19an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Arce zubia, balorazioa B-3.

ZAIA

ZIGOITIAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1995eko ekainaren 21ean behin betiko onartutakoak.

GASTEIZKO UDALERRIA

Hiri-antolamenduko plan orokorra.

1988ko azaroaren 7an behin betiko onartutakoak.

SANTA ENGRAZIA

DIMAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1988ko abuztuaren 30ean behin betiko onartutakoak.

ZEANURIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1986ko urtarrilaren 20an behin betiko onartutakoak.

UBIDEKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1993ko abuztuaren 7an behin betiko onartutakoak.

ZIGOITIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1995eko ekainaren 21ean behin betiko onartutakoak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

ABADIÑOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1989ko otsailaren 7an behin betiko onartutakoak.

ATXONDOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1986ko azaroaren 13an behin betiko onartutakoak.

ARAMAIOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1996ko martxoaren 6an behin betiko onartutakoak.

OTXANDIOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1987ko apirilaren 15ean behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Herrigune historikoa (1987ko otsailaren 24ko EHAA).

LEGUTIOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1989ko abuztuaren 25ean behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Urbina zubia 1, balorazioa B-16.

Herrigune historikoa (1991ko apirilaren 25eko EHAA).

GASTEIZKO UDALERRIA

Hiri-antolamenduko plan orokorra.

1988ko azaroaren 7an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Amarita zubia, balorazioa B-2.

ARRATZU-UBARRUNDIAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1987ko abenduaren 7an behin betiko onartutakoak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

Interes kultureko elementuak

Luko zubia, balorazioa B-12.

DULANTZI

ARRATZU-UBARRUNDIAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1987ko abenduaren 7an behin betiko onartutakoak.

GASTEIZKO UDALERRIA

Hiri-antolamenduko plan orokorra.

1988ko azaroaren 7an behin betiko onartutakoak.

BURGELUKO UDALERRIA

A motako arau subsidiarioak.

1996ko ekainaren 7an behin betiko onartutakoak.

DULANTZIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1997ko abuztuaren 7an behin betiko onartutakoak.

IRURAITZ - GAUNAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko abuztuaren 19an behin betiko onartutakoak.

DONEMILIAGAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1996ko maiatzaren 13an behin betiko onartutakoak.

AYUDA

BERANTURIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko abuztuaren 19an behin betiko onartutakoak.

Interes kultureko elementuak

A MEMORIA PARTIKULARRA

Herrigune historikoa (1993ko maiatzaren 10eko EHAA).

BERNEDOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1990eko irailaren 7an behin betiko onartutakoak.

Interes kultureleko elementuak

Herrigune historikoa (1992ko abenduaren 1eko EHAA).

Markinezko herrigune historikoa (1996ko abenduaren 24ko EHAA).

ROJO

BERANTURIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko abuztuaren 19an behin betiko onartutakoak.

3. ARAIA IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA

Araia ibaiaren arroa Arabako Lurraldearen iparrekialdeko muturrean dago kokatuta.

Hona hemen arroaren mugak: Iparraldean, Oria ibaiaren arroa; Ekialdean, Nafarroako Foru Komunitatea, arroaren jarraipena; Hegoaldean, Ega ibaiaren arroa eta Mendebaldean Zadorra ibaiarena.

Araia ibaia Urkilla mendizerraren hegoaldeko hegalean jaiotzen da, Iturritzko iturrian, eta Nafarroako lurretan sartu aurretik 16,5 km-ko bidea du.

Azpiarro txikia eta oso trinkoa da, gehieneko zabaleran 6 km baino gutxiago ditu eta gehieneko arro-luzera 16,5 km-koa du. Arabako lurraldean 71 km²-ko azalera du.

Goi-ibarrean zenbait tarte harritsu daude, ur-jauzi eta bidebanatze ugariarekin.

Arroaren gainerakoan zona lauak eta irtenuneak tartekatzen dira.

Araiak zenbait ibaiadar jasotzen ditu, gehienak intentsitate eskasekoak.

3.1. Ingurugiroari dagokionez

Arro honetan "Mezkiako hariztia" dago, interes naturalistikoko eremuen LAAetako zerrenda irekian 42 zenbakiarekin jasota. Era berean, arro horren zati batek "Natura 2000 sarean" "Aizkorri" gisa izendatutako espazioa barne hartzen du.

Ondoren, Araia ibaiaren nagusiaren ertzetako babes-mota zehaztuko dugu. Horrekin batera zonaren hasierako PK eta amaierako PKren bidezko kokagunea, babesaren zabalera-dimentsioa eta, balioa izan dezakeen kasuetan, dagoen landaredia edo ertz hori berreskuratzeko arazoia adieraziko ditugu. Halaber, egoki irizten den beste edozein informazio-mota adieraziko dugu.

A MEMORIA PARTIKULARRA

ARAIA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
ARAIA	0+000	9+800	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
ARAIA	9+800	16+000	Esku.-Ezk.	B	
ARAIA	9+800	10+000	Esku.	A	Mezkiako haritzia

3.2. Hidraulikari dagokionez

Ondoren, Araiaren ibilgua ekarpen-azaleraren arabera zein ibaitartetan banatzen den zehaztuko dugu.

II. MAILA ($50 < A \leq 100 \text{ km}^2$)

- Araia, 0 eta 4 km bitartean (Ukumarekiko elkargunea).

I. MAILA ($10 < A \leq 50 \text{ km}^2$)

- Araia, 4 eta 12 km bitartean (Estibarririkiko elkargunea).

3.3. Hirigintzari dagokionez

Ondoren, Araia ibaiaren arroa osatzen duten udalerriak zerrendatuko ditugu, indarrean dagoen hirigintza-plangintzarekin, udalerrri bakoitzean dauden interes kultureko zubiekin (horien izena eta balorazioa barne) eta herrigune historikokoekin (horien deklarazio-data barne).

DONEMILIAGAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1996ko maiatzaren 13an behin betiko onartutakoak.

ZALDUONDOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1991ko uztailaren 22an behin betiko onartutakoak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

ASPARRENAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1991ko uztailaren 22an behin betiko onartutakoak.

4. **INGLARES IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA**

Inglares ibaiaren arroa korridore natural batean kokatzen da, Ayuda ibaiaren ibarraren (Zadorraren arroa) eta Errioxako sakonunearen artean.

Iparraldean Zadorraren arroarekin eta Trebiñoko konderriarekin (Burgos) egiten du muga, Ekialdean Ega ibaiaren arroarekin eta Mendebaldean eta Hegoaldean Ebro ibaiaren arroarekin.

94 km²-ko azalera du, Arabako lurraldean bilduta.

Inglares ibaia San Leon mendiaren hegaletan jaiotzen da, 1.000 m-tik gora. Goialdeko ibaitartean Hegoalde-Iparralde norantza hartzen du. Pipaongo herrigunea zeharkatu ondoren, Ekialde-Mendebalde norantza hartzen du eta norantza beretik jarraitzen du Ebro ibaian isuri arte, 460 m-ko altueran (s.n.m.) Zanbranaren inguruetan. Ibilbidearen 28 km-etan desnibel handia libratu behar du, Urizaharreko eta Berganzoko herriguneen artean (200 m inguru 5 km-tan). Zona horretan, adierazitako desnibelaz baliatuz, zentral hidroelektriko bat eraiki da.

Korridore natural hori argi eta garbi bereizita dago bi erliebe-lerroren bidez. Adierazitako erliebe-lerroak elkarrekiko paraleloak dira eta horien gailurrak Mendebalderantz jaisten dira.

Bi mendi-lerro paraleloren artean kokatzen denez, ibilgua zuzena eta estua da eta ibaiadar laburrak ditu, hegaletako urak sakanetatik eta uharretatik jasotzen dituztenak.

Inglares ibaiaren arroa azalera txikikoa da eta 4 km inguruko batez besteko zabalerako ibarretik igarotzen da. Bertako errekek euri-garaian besterik ez dute ura eramaten.

Morfologia luzerakoa, triangeluarra eta nabarmen simetrikoa du.

4.1. Ingurugiroari dagokionez

Ondoren, Inglaresen ibilgu nagusiaren ertzetako babes-mota zehaztuko dugu. Horrekin batera zonaren hasierako PK eta amaierako PKren bidezko kokagunea, babesaren zabalera-dimentsioa eta, balioa izan dezakeen kasuetan, dagoen landaredia edo ertz hori berreskuratzeko arrazoia adieraziko ditugu. Halaber, egoki irizten den beste edozein informazio-mota adieraziko dugu.

INGLARES

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
INGLARES	0+000	3+500	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	0+000	7+850	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	0+000	9+475	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	3+500	3+750	Esku.-Ezk.	B	
INGLARES	3+750	4+475	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	3+750	4+885	Esku.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	4+625	4+650	Ezk.	C	Higadura
INGLARES	4+710	4+800	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	4+885	5+000	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	5+000	8+100	Esku.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	5+375	7+900	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	8+100	8+550	Esku.-Ezk.	B	
INGLARES	8+100	9+350	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	8+550	9+475	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	9+475	10+625	Esku.-Ezk.	B	
INGLARES	9+500	9+600	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	10+125	13+000	Esku.-Ezk.	B	Herreriasako sakana
INGLARES	10+625	11+250	Esku.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	10+625	11+375	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	11+275	11+300	Esku.	C	Bazterren egonkortasuna
INGLARES	11+325	11+525	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
INGLARES	11+375	11+525	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	11+375	12+600	Esku.-Ezk.	B	
INGLARES	12+000	12+875	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	12+000	13+000	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	13+300	13+825	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	13+500	13+775	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	13+675	13+775	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	14+025	14+225	Esku.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	14+025	17+485	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	14+075	14+425	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	15+000	19+400	Esku.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	16+875	17+075	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	17+485	17+610	Ezk.	B	
INGLARES	17+610	17+760	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	17+760	18+000	Ezk.	B	
INGLARES	18+000	19+400	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	18+900	21+300	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	18+900	21+550	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	19+400	22+250	Esku.-Ezk.	B	
INGLARES	22+250	23+500	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	23+600	23+775	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	23+650	23+775	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	24+000	24+925	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
INGLARES	24+550	24+925	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	26+025	26+425	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	26+025	26+725	Esku.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	26+425	26+550	Ezk.	B	
INGLARES	26+550	26+725	Ezk.	D	Erriberako landaredi
INGLARES	26+725	28+875	Esku.-Ezk.	B	
INGLARES	26+900	28+875	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak

4.2. **Hidraulikari dagokionez**

Ondoren, Inglares ibaiaren arroa ekarpen-azaleraren arabera zein ibaitartetan banatzen den zehaztuko dugu.

II. MAILA ($50 < A \leq 100 \text{ km}^2$)

- Inglares, 0 eta 13,95 km bitartean (Barranco del Molinorekiko elkargunea).

I. MAILA ($10 < A \leq 50 \text{ km}^2$)

- Inglares, 13,95 eta 25 km bitartean (Pipaonen).

4.3. **Hirigintzari dagokionez**

Ondoren, Inglares ibaiaren arroa osatzen duten udalerriak zerrendatuko ditugu, indarrean dagoen hirigintza-plangintzarekin, udalerrri bakoitzean dauden interes kultureko zubiekin (horien izena eta balorazioa barne) eta herrigune historikokoekin (horien deklarazio-data barne).

BERANTURIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko abuztuaren 19an behin betiko onartutakoak.

Interes kultureko elementuak

Herrigune historikoa (1993ko maiatzaren 10eko EHAA).

ZANBRANAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1989ko urriaren 29an behin betiko onartutakoak.

URIZAHARREKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak

1993ko ekainaren 16an behin betiko onartutakoak.

Interes kultureko elementuak

Herrigune historikoa (1990eko otsailaren 19ko EHAA).

A MEMORIA PARTIKULARRA

LAGRANGO UDALERRIA

A motako arau subsidiarioak

1992ko otsailaren 24an behin betiko onartutakoak.

5. **EGA IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA**

Egaren goialdeko ia ibilgu osoa Arabako hegoekialdetik igarotzen da, Bernedo eta Santa Kurutze Kanpezu bitarteko Nafarroako kokagune txikian eta arroaren Burgosko goi-ibarrean izan ezik, ibaiaren ezkeraldeko ertzean.

Arroak Iparraldean Araia eta Zadorra ibaien arroekin egiten du muga, Mendebaldean Zadorraren arroarekin eta Trebiñoko konderriarekin (Burgos), Hegoaldean Ebro ibaiarekin eta Ekialdean Nafarroan barneratzen da.

Ega ibaiaren arroak dituen 450 km²-etatik 349,2 km² EAERI dagozkio, Arabako lurraldearen barruan.

“Arabako Mendialdea” izenak definitzen du zona zabal hau, Iparraldetik Entzia mendikateak eta Iturrieta mendiek nabarmen mugatzen dutena. Horiek, hain zuzen, eremu hau Zadorraren arrotik bereizten dute. Hegoaldean, Kantauriko mendikateak Arabako Errioxatik eta Nafarroako erdialdetik bereizten du eremua.

Ega ibaia Kantauriko mendikatean jaiotzen da, itsas mailaren gainetik 750 m-ra, eta Ebron ibairatzen da, Arabatik eta Nafarroatik pasa ondoren.

Ibilgu nagusiak 28 km inguruko luzera du EAEko pasabidean.

Egaren ibilguaren egiturari dagokionez, Arabako tartean, ardatz nagusia zona horretako hegoaldeko hesiaren azpitik igarotzen denez, ezkerrealdetik besterik ez ditu jasotzen nolabaiteko garrantzia duten ur-ekarpenak. Ega ibaia zenbait errekatatik sortzen da. Erreka horiek Semendia eta Palomares mendien hegoaldeetatik datoz eta Lagranen inguruetan bat egiten dute. Gune horretatik aurrera, ibilguak Mendebalde-Ekialde norantza hartzen du eta, oro har, Arabako ibilbide osoan zehar norantza horri jarraitzen dio.

Bernedo ingurua zeharkatu ondoren, Angostinatik gertu, tarte labur batean Nafarroan barneratzen da. Berriz ere, Arabako lurraldean, Kanpezuko sakonunean sartzen da eta ibilbide horretan goi-ibarreko ibaiadar garrantzitsuenak jasotzen ditu. Erlikearen antolaera dela eta, eskuinaldetik Yoar mendiaren hegoaldeetatik jaisten diren

A MEMORIA PARTIKULARRA

erreka txikiak besterik ez du jasotzen. Ezkerreko bazterretik, aldiz, Izkiz ibaia jasotzen du. Izkiz ibaia izen bereko mendietatik dator eta Buxanda inguruan emaria handitu egiten du, Berron ibaiari (Azazetako Ega) esker. Azken hori Azazeta ingurutik dator, Maeztuko sakonune diapirokia zeharkatuta, eta bertan Musitu hartzen du eta, ondoren, ezkerretik, Antoñana inguruan Sabando ibaia jasotzen du. Emari horiek bildu ondoren Egaren ibilgu nagusiarekin bat egiten du, Kanpezuko inguruetan. Puntu horren eta Nafarroako mugaren artean Harana bailaratik datozen Rosaria eta Istora ibaiak hartzen ditu.

5.1. Ingurugiroari dagokionez

Egaren arroaren barruan "Izkizko" parke naturala dago, "Natura 2000 sareko" espazio gisa ere hartuta eta natura aldetik interesa duten eremuen LAAetako zerrenda irekian 2 zenbakiarekin jasota. Bertan, era berean, Olandinako aintzira dago, LAAetako zerrendan 45 zenbakiarekin jasota.

Ondoren, Egaren ibilgu nagusiaren ertzetako babes-mota zehaztuko dugu. Horrekin batera zonaren hasierako PK eta amaierako PKren bidezko kokagunea, babesaren zabalera-dimentsioa eta, balioa izan dezakeen kasuetan, dagoen landaredia edo ertz hori berreskuratzeko arrazoia adieraziko ditugu. Halaber, egoki irizten den beste edozein informazio-mota adieraziko dugu.

EGA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
EGA	2+175	3+825	Esku.-Ezk.	B	La Dormida sakana
EGA	2+175	3+625	Ezk.	B	
EGA	2+175	3+825	Esku.	B	
EGA	2+175	11+075	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
EGA	3+625	8+900	Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	3+825	3+925	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	3+925	4+075	Esku.	B	
EGA	4+075	4+450	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	4+450	4+775	Esku.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
EGA	4+775	4+900	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	4+900	5+275	Esku.	B	
EGA	5+275	5+450	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	5+500	5+600	Esku.	C	Bazterren egonkortasuna
EGA	5+575	5+600	Ezk.	C	Bazterren egonkortasuna
EGA	5+750	8+900	Esku.	B	
EGA	6+700	6+725	Esku.	C	Higadura
EGA	7+000	7+025	Esku.	C	Higadura
EGA	8+900	9+575	Esku.-Ezk.	B	
EGA	9+575	9+875	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	9+875	11+075	Esku.-Ezk.	B	
EGA	18+950	19+400	Esku.-Ezk.	B	
EGA	18+950	19+950	Esku.-Ezk.	B	Angostinako haizpitartea
EGA	18+950	23+225	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
EGA	19+400	19+950	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	19+400	19+850	Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	20+075	20+150	Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	20+400	20+500	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	20+850	21+025	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	20+950	21+025	Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	21+300	24+250	Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	21+300	24+375	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	23+950	32+850	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
EGA	25+000	25+750	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	25+450	25+475	Esku.	C	Higadura
EGA	27+350	27+625	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	28+500	28+550	Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	28+950	29+125	Esku.-Ezk.	B	
EGA	29+475	29+700	Ezk.	D	Erriberako landaredi
EGA	29+475	29+950	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	30+000	31+000	Esku.	D	Erriberako landaredi
EGA	32+060	32+675	Esku.-Ezk.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
EGA	32+675	33+400	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi

5.2. Hidraulikari dagokionez

Ondoren, Ega ibaiaren arroa ekarpen-azaleraren arabera zein ibaitartetan banatzen den zehaztuko dugu.

IV. MAILA ($200 < A \leq 400 \text{ km}^2$)

- Ega, 0 eta 7,2 km bitartean (ibaiadarrarekiko elkargunea Santa Kurutze Kanpezun).

III. MAILA ($100 < A \leq 200 \text{ km}^2$)

- Ega, 7,2 eta 11 km bitartean (puntu honetan ibaia Lurralde Historikotik ateratzen da).

II. MAILA ($50 < A \leq 100 \text{ km}^2$)

- Ega, 19 km (Nafarroako irteera eta Lurralde Historikorako sarrera) eta 23,9 km bitartean (Urturirekiko elkargunea).

I. MAILA ($10 < A \leq 50 \text{ km}^2$)

- Ega, 23,9 eta 31 km bitartean.

5.3. Hirigintzari dagokionez

Ondoren, Ega ibaiaren arroa osatzen duten udalerriak zerrendatuko ditugu, indarrean dagoen hirigintza-plangintzarekin, udalerrri bakoitzean dauden interes kultureko zubiekin (horien izena eta balorazioa barne) eta herrigune historikokoekin (horien deklarazio-data barne).

ARRAIA – MAEZTUKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1993ko martxoaren 5ean behin betiko onartutakoak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

Interes kultureko elementuak

La Carcava zubia, balorazioa B11.

HARANAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1995ekoko martxoaren 22an behin betiko onartutakoak.

BERNEDOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1990eko irailaren 7an behin betiko onartutakoak.

KANPEZUKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak.

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

Interes kultureko elementuak

Antoñanako herrigune historikoa (1991ko otsailaren 19ko EHAA).

LAGRANGO UDALERRIA

A motako arau subsidiarioak

1992ko otsailaren 24an behin betiko onartutakoak.

Interes kultureko elementuak

Herrigune historikoa (1994ko maiatzaren 25eko EHAA).

6. EBRO IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA

Ebro ibaiaren arroak Euskal Autonomia Erkidegoaren hegoaldeko muturra (Arabako Lurraldea) mugatzen du. Lurralde horretan, Iparraldean haren Arabako ibaiadarren (Inglares, Baia, Omecillo, Ega eta Zadorra) arroek mugatzen dute ibaia.

EAEri dagokion Ebro ibaiaren arroaren zatia haren ezker aldeko ertzeko zonetakoa da. Zona horiek etenak dira eta betiere ibaiak berak mugatzen ditu Hegoaldetik.

Ibilbidean horrelako etenak agertzea normala da, batetik, EAEko bertako beste arro batzuetako eremuak zeharkatzen dituelako, eta, bestetik, beste autonomia-erkidego batzuetatik ere pasatzen delako (Gaztela eta Leon eta Errioxa).

Ebro ibaia Fontibre-n (Kantabria) jaiotzen denetik Mediterraneora itsasoratu arte 928 km egiten ditu eta haren arroak 85.997 km²-ko azalera du (Iberiar penintsulak duen azalaren zazpirena). Mediterraneotik gertuen dagoen inguruan 540 m³/s-ko emaria du, ibilbidean zehar ureztatze-sailalara zuzendutako deribazio ugari izan ondoren.

EAEren barruan arroaren azalera 350 m² ingurukoa da.

Harroaren iparraldeko muga Kantauriko mendikatearen eta Toloño mendikatearen mendi-lerroak osatzen du, 1.000 m-tik gorako altuerekin (Herrera mendatea, 1.000 m; Cervera, 1.336 m; Castillo, 1.436 m; Leon, 1.392 m), eta hegoaldekoa Ebro ibaiak. Lerroak horrek, mendi-lepo sakonek (Herrera, Ribas del Teso) etenda, oro har Ekialde-Mendebalde norantza du eta oso tolestuta eta hautsita dago.

Kubeta bat da eta bertan aldi bereko hondoratze-fenomeno garrantzitsuak eta jalkin-ekarpen kontinentalen metaketa sortu ziren. Hori dela eta, erliebe horizontalak edo azpihorizontalak nagusitzen dira eta muino, aldapa, glazis eta abarren ohizko modelatuak daude.

Eskualdearen erdialdean tamaina txikiko bi aintzira adieraz daitezke, Carralogoño eta Carravalseca, hain zuzen ere. Aintzira horiek lehen zeuden eta,

A MEMORIA PARTIKULARRA

lehortu ondoren, laborantza-eremu bihurtzeko drenatu egin ziren beste batzuen aztarna dira.

Ebro ibaia Burgostik Arabako Errioxara hurbiltzen hasten denean, ezker aldeko ertzetik Puron ibaia hartzen du eta ondoren Sobrongo urtegiak gerarazten du. Urtegitik aurrera 20 km-tan zehar Gaztela eta Leongo Erkidegoaren eta Euskal Autonomia Erkidegoaren arteko muga bilakatzen da. Tarte horretan beste ibaiadar bat jasotzen du, Omecillo. Ibai horrek Miranda de Ebrora (Burgos) iristean bere urak Baia ibaiaren urekin elkartzen ditu.

Zadorra da Ebrok jasotzen duen hurrengo ibaiadar garrantzitsua. Arabako Lautadatik dator eta, aurreko guztiak bezala, ezker aldeko ertzean isurtzen ditu urak. Obarenes mendiak zeharkatu eta "Conchas de Haro"-n ahokatu ondoren, meandro itxiak egiten hasten da, bertan dagoen sakonunearen aldapa eskasaren ondorioz.

Arabako Errioxan egiten duen ibilbidean zehar, Ebro ibaiak Euskal Herriaren eta Errioxako Autonomia Erkidegoaren arteko muga ezartzen du. Harotik (Errioxa) gertu, Tiron ibaia Ebron barneratzen da, alde zurretik Oja ibaiaren urak jaso ondoren. Eskualdeak ibaiaren izena hartzen du, hain zuzen ere.

Arabako Errioxako ibilbidean, Ebro ibaiak ezker aldeko ertzetik eskualdea drenatuko duten ibaiak jasotzen ditu eta, horien artean, duten emari eskasaren barruan, Rubialgos, San Gines, Oion (Ekora), Logroño inguruan isurtzen dena, eta Labraza erreka nabarmentzen dira. Puntu horretan, hain zuzen, uzten du Ebro ibaiak Euskal Autonomia Erkidegoa.

Lehen adierazi bezala, Ebro ibaiak EAEko igarobidean morfologia etena du, banan-banan aztertu ditugun Arabako azpiarroetan izan ezik. Intentsitate eskaseko ibaiadarrak ditu (guztiak ezker aldeko ertzean) baina nahiko azalera handia hartzen du (350 km²), ezker alde horretan 14 km-ko gehieneko zabalerarekin, Biasteri inguruan.

6.1. Ingurugiroari dagokionez

Arro honetan Lagunas de Carralagroño, Carravalseca eta Prao de la Pauleko isotopo babestua eta "Lago de Arreo – Caicedo Yuso" kokatzen dira, azken hori Natura 2000 sarean barne hartutakoa.

Ebro ibaiaren arroan, gainera, interes naturalistikoko eremuen LAAetako zerrenda irekian azaltzen diren ondoko zona hauek biltzen dira:

- Nabaridasko artadia, 48 zenbakiarekin jaso.
- Dueñasko pinudia, 49 zenbakiarekin jaso.
- Lasernako abariztia, 50 zenbakiarekin jaso.

Ondoren, Ebro ibaiaren ezkerreko ertzaren babes-mota zehaztuko dugu. Horrekin batera zonaren hasierako PK eta amaierako PKren bidezko kokagunea, babesaren zabalera-dimentsioa eta, balioa izan dezakeen kasuetan, dagoen landaredia edo ertz hori berreskuratzeko arrazoia adieraziko ditugu. Halaber, egoki irizten den beste edozein informazio-mota adieraziko dugu.

EBRO

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
EBRO	0+000	1+450	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
EBRO	0+925	0+950	Ezk.	D	Meatze-erazketa
EBRO	1+775	5+625	Ezk.	B	
EBRO	5+625	6+375	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	6+375	6+875	Ezk.	B	
EBRO	6+875	7+475	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	7+625	10+575	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	10+575	11+050	Ezk.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
EBRO	11+050	14+175	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	14+750	15+000	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	15+225	15+775	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	15+875	16+000	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	16+100	16+250	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	16+325	18+350	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	18+350	20+775	Ezk.	B	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	20+775	23+150	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	21+125	21+150	Ezk.	D	Aisia
EBRO	23+150	23+725	Ezk.	B	
EBRO	23+725	25+190	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	25+190	25+600	Ezk.	B	
EBRO	25+500	25+525	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	25+600	26+850	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	25+700	25+725	Ezk.	C	Higadura
EBRO	27+075	31+925	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	27+975	28+000	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	28+300	28+325	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	31+925	32+650	Ezk.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
EBRO	32+650	33+375	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	33+375	33+925	Ezk.	B	
EBRO	33+925	34+900	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	34+900	35+525	Ezk.	B	
EBRO	35+525	36+950	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	37+050	37+075	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	37+100	40+000	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	98+625	101+350	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	98+875	98+900	Ezk.	D	Zabortegia (isurki likidoak)
EBRO	101+350	101+450	Ezk.	B	
EBRO	101+450	102+675	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	102+250	102+275	Ezk.	C	Bazterren egonkortasuna
EBRO	102+350	102+375	Ezk.	D	Zabortegia (isurki likidoak)
EBRO	102+675	104+400	Ezk.	B	
EBRO	104+050	104+150	Ezk.	C	Higadura
EBRO	104+085	104+110	Ezk.	D	Aisia
EBRO	104+500	104+860	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	105+340	105+475	Ezk.	B	
EBRO	105+475	105+600	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	105+600	106+225	Ezk.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
EBRO	106+225	106+440	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	106+440	107+200	Ezk.	B	
EBRO	106+450	106+475	Ezk.	D	Aisia
EBRO	105+600	107+050	Ezk.	A	Carrascal de Fontecha
EBRO	107+200	108+235	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	107+650	107+675	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	107+825	107+850	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	107+925	107+950	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	108+200	108+225	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	108+235	108+450	Ezk.	B	
EBRO	108+450	109+725	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	108+675	108+700	Ezk.	D	Zabortegia (hondakin solidoak)
EBRO	109+100	109+125	Ezk.	C	Bazterren egonkortasuna
EBRO	109+725	111+900	Ezk.	B	
EBRO	111+900	112+350	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	112+350	113+500	Ezk.	B	
EBRO	113+500	113+875	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
EBRO	113+875	116+150	Ezk.	B	
EBRO	115+700	115+725	Ezk.	D	Aisia

6.2. Hidraulikari dagokionez

Ondoren, Ebro ibaiaren ibilgua ekarpen-azaleraren arabera banatzen den ibaitarte bakarra zehaztuko dugu.

VI. MAILA (A>600 km²)

- Ebro ibaiaren ezker aldeko ertza, Lurralde Historikoaren barruan duen ibilgu osoan.

6.3. Hirigintzari dagokionez

Ondoren, Ebro ibaiaren arroa osatzen duten udalerriak zerrendatuko ditugu, indarrean dagoen hirigintza-plangintzarekin, dauden interes kultureko zubiekin (horien izena eta balorazioa barne) eta herrigune historikokoekin (horien deklarazio-data barne).

LANTARONGO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1993ko urtarrilaren 15ean behin betiko onartutakoak.

Interes kultureko elementuak

Berguencia zubia, balorazioa A-4.

GAUBEAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko maiatzaren 6an behin betiko onartutakoak.

ZANBRANAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1986ko urriaren 29an behin betiko onartutakoak.

BASTIDAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1988ko azaroaren 4an behin betiko onartutakoak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

SAMANIEGOKO UDALERRIA

A motako arau subsidiarioak.

1997ko irailaren 10ean behin betiko onartutakoak.

KRIPANGO UDALERRIA

Hiri-lurzorua mugatzeko proiektua.

1997ko martxoaren 26an behin betiko onartutakoak.

LEZAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1978ko martxoaren 17an behin betiko onartutakoak.

URIONAKO UDALERRIA

A motako arau subsidiarioak.

1995eko apirilaren 3an behin betiko onartutakoak.

NABARIDASKO UDALERRIA

A motako arau subsidiarioak.

1988ko irailaren 19an behin betiko onartutakoak.

ELTZIEGOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko otsailaren 24an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Eltziego zubia 3, balorazioa B-6.

Herrigune historikoa (1989ko azaroaren 25eko EHAA).

MAINUETAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko abuztuaren 10ean behin betiko onartutakoak.

BIASTERIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1990eko maiatzaren 5ean behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

A MEMORIA PARTIKULARRA

Herrigune historikoa (1988ko martxoaren 21eko EHAA).

LAPUEBLA DE LABARCAKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

BILARKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

LANTZIEGOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1997ko martxoaren 21ean behin betiko onartutakoak.

Interes kultureko elementuak

Atantible zubia, balorazioa A-5.

OIONGO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1997ko uztailaren 11n behin betiko onartutakoak.

Interes kultureko elementuak

Oiongo eta Labrazako herrigune historikoa (1991ko otsailaren 19ko EHAA).

MORETAKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

7. BAIA IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA

Baia ibaiak Arabako lurraldea Iparraldetik Hegoaldera zeharkatzen du haren mendebaldetik, nahiz eta Bizkaian jaiotzen den.

Arroak ondoko muga hauek ditu: Iparraldean, Nerbioi ibaiaren arroa; Ekialdean, Zadorra ibaiarena; Hegoaldean, Burgosko probintzia; eta Mendebaldean, Omecillo ibaiaren eta Ebro ibaiaren Arabako tartearen arroak.

Baia ibaiaren arroak 289 km²-ko azalera du, ia bere osotasunean Araban barne hartuta.

Zadorraren ondoren, Baia da Ebroren bigarren ibaiadar garrantzitsua, EAEn bildutakoen barruan.

Gorbeia mendikatearen hegoaldeko hegaletatik jaisten diren zenbait erreka elkartu ondoren jaiotzen da, 1.000 m-ko altitudeko kota inguruan, eta Murgiatik igarotzen da Hegomendebalde norantzan.

Baia ibaiaren ibilguak 56 km-ko luzera du, Murgiaren eta Ebrora ibairatzen den puntuaren artean, Miranda de Ebro inguruan.

Murgia pasa ondoren Hegoaldera abiatzen da, Koartangoko haranerantz. Ekialdetik Badaia mendikatea malkartsua eta Mendebaldetik Gibijo, Santiago eta Karkamu mendiak nagusitzen zaizkio. Ibilbide luze batean Bilbo eta Miranda bitarteko trenbidearekiko paralelo doa, Ribabellosa arte.

Materialen motak eta antolaerak forma nahiko malguetako eta isurialde leunetako erliebea sortarazi dute. Isurialde horiek 900 m-tik 450 m-ra jaisten dira eta bertan horizonte zabalagoko erliebeak daude.

Zenbait ezaugarri klimatiko, litologiko eta landarediari buruzko paisajistiko jakin batzuen arabera, lau eskualde natural bereiz daitezke Baia ibaiak Gorbeia mendigaleetatik Ebrora iritsi arte egiten dituen ia 60 km-etan zehar. Hona hemen lau

A MEMORIA PARTIKULARRA

eskualdeak: banalerro kantauriar-mediterraneoarreko mendiak (Gorbeiako mazizoa), haran azpiatlantiarrek (Zuia eta Koartango), trantsizioko mendiak (Tetxako eta Hereñako haizpitarteak) eta haran azpimediterraneoarrak (Erribera Goitia eta Beitia eta Miranda de Ebro ingurua).

Ibilgu nagusiaren garapenaren eta arroaren gehieneko luzeraren arteko erlazioa 1,5ekoa da eta gehieneko zabalera, ibilgu nagusiarekiko elkarzut neurtuta, ez du 12 km gainditzen. Arroaren batez besteko zabalera 4 km-koa da, 289 km²-ko azalerarako.

Arro lineala da, luzea eta adar gutxikoa, elkarrekiko gertu dauden mendikateen artean igarotzen baita.

Drenaje-egitura burdinsare-sistemaren antzekoa da. Hala, menpeko ibaiak paraleloak dira eta angelu zuzenak osatuz bat egiten dute ibilgu nagusiarekin.

Bai erdi-arroan bai eta behe-arroan ere eskuinaldeko ertza garatuagoa dago. Goi-arroan, berriz, alderantziz gertatzen da eta horren ondorioz multzoaren morfologian asimetria berezia sortzen da.

7.1. Ingurugiroari dagokionez

Baia ibaiaren arroaren barruan, goi-ibarraren inguruan, Gorbeiako parke naturala dago. Arro horren barruan, halaber, natura aldetik interesa duten eremuen LAAetako zerrenda irekian "Godamo mendiko hariztia eta Zuiako haran-hondoko hariztiak" izenekin eta, hurrenez hurren, 39 eta 38 zenbakiekin jasotako bi zona daude.

Ondoren, Baia ibaiaren ibilgu nagusiaren ertzetako babes-mota zehaztuko dugu. Horrekin batera zonaren hasierako PK eta amaierako PKren bidezko kokagunea, babesaren zabalera-dimentsioa eta, balioa izan dezakeen kasuetan, dagoen landaredia edo ertz hori berreskuratzeko arrazoia adieraziko ditugu. Halaber, egoki irizten den beste edozein informazio-mota adieraziko dugu.

A MEMORIA PARTIKULARRA

BAIA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
BAIA	0+000	1+525	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	1+175	1+200	Ezk.	D	Aisia
BAIA	1+900	2+525	Ezk.	B	
BAIA	2+025	2+050	Ezk.	C	Higadura
BAIA	2+075	2+600	Esku.	B	
BAIA	2+525	3+150	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	2+600	3+075	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	2+625	2+650	Ezk.	C	Higadura
BAIA	3+075	3+940	Esku.	B	
BAIA	3+150	3+940	Ezk.	B	
BAIA	3+940	4+225	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	3+940	4+375	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	4+225	4+825	Esku.	B	
BAIA	4+375	6+275	Ezk.	B	
BAIA	4+825	4+900	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	4+900	6+350	Esku.	B	
BAIA	6+275	6+350	Ezk.	B	
BAIA	6+350	6+500	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	6+350	6+725	Ezk.	B	
BAIA	6+500	6+725	Esku.	B	
BAIA	6+725	6+890	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	6+890	9+125	Ezk.	B	
BAIA	6+890	9+200	Esku.	B	
BAIA	9+150	9+750	Ezk.	C	Higadura
BAIA	9+275	9+725	Esku.	C	Higadura
BAIA	9+375	9+400	Esku.	C	Bazterren egonkortasuna
BAIA	9+500	9+525	Ezk.	C	Bazterren egonkortasuna
BAIA	9+750	9+775	Ezk.	C	Higadura

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
BAIA	9+800	10+275	Ezk.	B	
BAIA	9+800	10+825	Esku.	B	
BAIA	10+275	12+150	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	10+750	10+950	Esku.	C	Higadura
BAIA	10+825	10+850	Esku.	C	Bazterren egonkortasuna
BAIA	10+825	12+150	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	11+250	11+275	Ezk.	D	Hondakinen zabortegia
BAIA	11+475	11+500	Esku.	C	Higadura
BAIA	11+525	11+550	Ezk.	C	Higadura
BAIA	12+150	12+775	Esku.	B	
BAIA	12+150	12+825	Ezk.	B	
BAIA	12+775	16+150	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	12+825	16+690	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	15+000	15+910	Ezk.	A	Tuiuko harana
BAIA	15+150	35+375	Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
BAIA	15+150	36+275	Esku.	C	Akuifero zaurgarriak
BAIA	16+150	16+250	Esku.	B	
BAIA	16+250	16+450	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	16+700	17+950	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	17+190	17+950	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	17+400	20+650	Esku.-Ezk.	A	Tetxako haizpitartea
BAIA	17+950	18+525	Esku.	B	
BAIA	17+950	18+300	Ezk.	B	
BAIA	18+300	18+850	Ezk.	D	
BAIA	18+300	19+425	Ezk.	C	Bazterren egonkortasuna
BAIA	18+525	19+525	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	18+550	19+075	Esku.	C	Higadura
BAIA	18+850	22+315	Ezk.	B	
BAIA	18+900	18+925	Esku.-Ezk.	C	Bazterren egonkortasuna
BAIA	19+525	19+675	Esku.	B	
BAIA	19+675	20+235	Esku.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
BAIA	20+375	22+225	Esku.	B	
BAIA	22+225	23+800	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	22+315	22+625	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	22+450	26+250	Esku.	B	
BAIA	22+625	22+950	Ezk.	B	
BAIA	22+950	23+250	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	23+250	30+450	Ezk.	B	
BAIA	23+800	24+225	Esku.	B	
BAIA	26+250	26+525	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	26+525	32+540	Esku.	B	
BAIA	28+675	28+700	Ezk.	C	Higadura
BAIA	30+450	30+620	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	30+620	31+185	Ezk.	B	
BAIA	31+185	31+675	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	31+675	33+000	Ezk.	B	
BAIA	32+540	33+250	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	32+925	32+950	Ezk.	D	Hondakin solidoen zabortegia
BAIA	33+000	33+250	Ezk.	D	Hondakinen zabortegia
BAIA	33+250	34+025	Esku.-Ezk.	B	
BAIA	34+025	34+350	Ezk.	D	Erriberako landaredi
BAIA	34+025	34+400	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	34+350	39+000	Ezk.	B	
BAIA	34+400	39+050	Esku.	B	
BAIA	35+950	36+125	Ezk.	C	Higadura
BAIA	38+300	38+325	Esku.-Ezk.	C	Higadura
BAIA	39+000	39+665	Ezk.	B	
BAIA	39+050	39+160	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	39+100	39+125	Esku.	C	Higadura
BAIA	39+160	39+300	Esku.	B	
BAIA	39+300	39+500	Esku.	B	
BAIA	39+665	40+450	Esku.	B	

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
BAIA	40+650	40+775	Esku.	B	
BAIA	40+750	40+775	Esku.	C	Higadura
BAIA	40+775	40+850	Esku.	D	Erriberako landaredi
BAIA	40+850	41+225	Esku.	B	
BAIA	41+025	41+050	Ezk.	D	Hondakin solidoen zabortegia
BAIA	41+085	41+225	Ezk.	B	
BAIA	41+225	53+325	Esku.-Ezk.	B	
BAIA	41+300	41+550	Esku.	B	
BAIA	42+700	44+140	Esku.-Ezk.	A	Zuiako haran-hondoko
BAIA	44+200	44+915	Esku.	B	
BAIA	46+525	56+500	Ezk.	A	Gorbeiaiko parke naturala
BAIA	46+625	56+500	Esku.	A	Gorbeiaiko parke naturala
BAIA	47+075	47+300	Esku.-Ezk.	C	Higadura
BAIA	47+150	47+175	Esku.	D	Aisia
BAIA	47+875	47+950	Ezk.	C	Higadura
BAIA	47+900	47+950	Esku.	C	Higadura
BAIA	48+750	49+025	Esku.-Ezk.	C	Higadura
BAIA	48+900	48+925	Ezk.	D	Aisia

7.2. Hidraulikari dagokionez

Ondoren, Baia ibaiaren ibilgua ekarpen-azaleraren arabera zein ibaitartetan banatzen den zehaztuko dugu.

IV. MAILA ($200 < A \leq 400 \text{ km}^2$)

- Baia, 0 eta 17,3 km bitartean (Subijana Morillasko zubia)

III. MAILA ($100 < A \leq 200 \text{ km}^2$)

- Baia, 17,3 eta 34,2 km bitartean (Badillorekiko elkargunea).

A MEMORIA PARTIKULARRA

II. MAILA ($50 < A \leq 100 \text{ km}^2$)

- Baia, 34,2 eta 41,5 km bitartean (Gobarekiko elkargunea).

I. MAILA ($10 < A \leq 50 \text{ km}^2$)

- Baia, 41,5 eta 52,1 km bitartean (Larreakortarekiko elkargunea).

7.3. Hirigintzari dagokionez

Ondoren, Baia ibaiaren arroa osatzen duten udalerriak zerrendatuko ditugu, indarrean dagoen hirigintza-plangintzarekin, dauden interes kulturalako zubiekin (horien izena eta balorazioa barne) eta herrigune historikokoekin (horien deklarazio-data barne).

OROZKOKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1995eko ekainaren 28an behin betiko onartutakoak.

ZUIAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1997ko uztailaren 18an behin betiko onartutakoak.

URKABUSTAIZKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1997ko ekainaren 2an behin betiko onartutakoak.

KOARTANGOKO UDALERRIA

A motako arau subsidiarioak.

1997ko martxoaren 7an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Anda zubia, balorazioa A-1.

Aprikano zubia, balorazioa A-2.

Marubal-San Roke zubia, balorazioa A-6.

Sendadrano zubia, balorazioa A-8.

A MEMORIA PARTIKULARRA

IRUÑAKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

ERRIBERA GOITIKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak.

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

Interes kultureleko elementuak

Hereña zubia, balorazioa B-9.

LANTARONGO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1993ko urtarrilaren 15ean behin betiko onartutakoak.

ERRIBERA BEITIKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1991ko abuztuaren 12an behin betiko onartutakoak.

8. OMECILLO IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA

Omecillo ibaiaren arroa Arabako Lurraldearen mendebaldeko muturrean kokatzen da eta erdi-arroaren zati bat Burgosko lurraldetik igarotzen da.

Iparraldean Burgosko probintziarekin egiten du muga, Ekialdean Baia ibaiaren arroarekin, Hegoaldean Ebro ibaiaren arroarekin eta Burgosko probintziarekin eta Mendebaldean Puron ibaiaren arroarekin.

Omecillo ibaiaren arroak 344,1 km²-ko azalera du eta horietatik 208 km² EA Eri dagozkio.

Boveda mendikatean jaiotzen da eta 32 km-ko luzera egiten du, Araba eta Burgos arteko mugan Ebro ibaiarekin elkartu arte. Ibilgu nagusiaren 2,5 km inguruko tarteko zati batek Burgosko lurrak zeharkatzen ditu, San Millán de Sazadornilen.

Omecillo ibaiak Tumecillo ibaiadarrarekin Gaubeako harana zeharkatzen du eta Ebron ibairatzen da Bergonda inguruan. Gibijo, Gilarte eta Arkamo mendikateek bereizten dute Koartangotik. Egiturari dagokionez, mendizerra horiek malda leunak dituzte, arinki Hegoalderantz inklinatutako gailur monoklinalen bizkarrean baitaude, eta 800 eta 1.000 m bitarteko batez besteko altitudea dute.

Materialen motak eta antolaerak forma nahiko malguetako eta isurialde leunetako erliebea sortarazi dute. Isurialde horiek 900 m-tik 450 m-ra jaisten dira, Mirandako kubeta sedimentarioaren batez besteko altitudean hain zuzen, eta bertan horizonte zabalagoko erliebeak daude.

Arroak oro har morfologia simetrikoa du, ertz bateko sare hidrografikoaren garapena beste ertzekoari nabarmen nagusitzen ez zaion moduan.

Drenaje-egitura dendritikoa du, ehundura ertainarekin (erdi-mailako dentsitateko sare hidrografikoa).

A MEMORIA PARTIKULARRA

Ibilgu nagusiaren garapenaren eta arroaren gehieneko luzeraren arteko erlazioa 1,2koa da. Gehieneko zabalera, ibilgu nagusiarekiko elkarzut neurtuta, erdialdeko ibilguan 14 km-koa da eta goi-ibarrean 8 km ingurukoa, 363 km²-ko arro-azalerarako (208 EAE barruan).

8.1. Ingurugiroari dagokionez

Ondoren, Omecillo ibaiaren ertzetako babes-mota zehaztuko dugu. Horrekin batera zonaren hasierako PK eta amaierako PKren bidezko kokagunea, babesaren zabalera-dimentsioa eta, balioa izan dezakeen kasuetan, dagoen landaredia edo ertz hori berreskuratzeko arrazioa adieraziko ditugu. Halaber, egoki irizten den beste edozein informazio-mota adieraziko dugu.

OMECILLO

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
OMECILLO	0+000	0+350	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	0+000	18+050	Esku.-Ezk.	C	Akuifero zaurgarriak
OMECILLO	0+350	0+900	Esku.	B	
OMECILLO	0+750	2+575	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	0+900	2+575	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	2+850	9+025	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	3+175	9+025	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	6+625	6+650	Esku.	D	Aisia
OMECILLO	9+025	10+350	Esku.-Ezk.	B	
OMECILLO	10+350	10+800	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua

A MEMORIA PARTIKULARRA

IBAIA	HPK	APK	ERTZA	MOTA	OHARRAK
OMECILLO	10+800	10+875	Esku.-Ezk.	B	
OMECILLO	10+875	11+450	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	11+450	14+200	Esku.-Ezk.	B	
OMECILLO	14+200	18+050	Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	14+200	14+625	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	14+700	16+000	Esku.	B	
OMECILLO	16+000	18+050	Esku.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	20+575	20+875	Esku.-Ezk.	B	
OMECILLO	20+875	21+035	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	21+035	21+225	Esku.-Ezk.	B	
OMECILLO	21+225	21+425	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	21+425	21+600	Esku.-Ezk.	B	
OMECILLO	21+600	29+775	Esku.-Ezk.	D	Erriberako landaredi degradatua
OMECILLO	23+575	23+625	Esku.	C	Higadura
OMECILLO	23+600	23+625	Esku.	C	Bazterren egonkortasuna
OMECILLO	24+475	24+500	Esku.-Ezk.	C	Bazterren egonkortasuna
OMECILLO	27+475	27+500	Ezk.	D	Zabortegia (isurki likidoak)
OMECILLO	28+350	32+925	Esku.-Ezk.	A	Boveda mendizerra
OMECILLO	29+775	32+925	Esku.-Ezk.	B	

8.2. Hidraulikari dagokionez

Ondoren, Omecillo ibaiaren ibilgua ekarpen-azaleraren arabera zein ibaitartetan banatzen den zehaztuko dugu.

IV. MAILA ($200 < A \leq 400 \text{ km}^2$)

- Omecillo, 0 eta 10,8 km bitartean (Tumecillorekiko elkargunea).

III. MAILA ($100 < A \leq 200 \text{ km}^2$)

- Omecillo, 10,8 eta 19,3 km bitartean (Lurralde Historikotik kanpo).

II. MAILA ($50 < A \leq 100 \text{ km}^2$)

- Omecillo, Lurralde Historikoaren mugarako sarreratik (gutxi gorabehera, A-2622 errepidearen Basaberanzko bidegurutzearekin bat dator) 23. p.k.-ra bitartean (ibaiaren eta Tobillastik San Millán de Sazornilera doan errepidearen arteko gurutzagunetik gertu).

I. MAILA ($10 < A \leq 50 \text{ km}^2$)

- Omecillo, 23 eta 28 km bitartean (Vallejo errekarrekiko elkargunea).

8.3. Hirigintzari dagokionez

Ondoren, Omecillo ibaiaren arroa osatzen duten udalerriak zerrendatuko ditugu, indarrean dagoen hirigintza-plangintzarekin, dauden interes kulturalako zubiekin (horien izena eta balorazioa barne) eta herrigune historikokoekin (horien deklarazio-data barne).

ERRIBERA BEITIAKO UDALERRIA

Probintzia mailako arau subsidiarioak

1990eko abuztuaren 24an behin betiko onartutakoak.

A MEMORIA PARTIKULARRA

LANTARONGO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1993ko urtarrilaren 15ean behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Berguencia zubia, balorazioa A-4.

GAUBEAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko maiatzaren 6an behin betiko onartutakoak.

Interes kulturalako elementuak

Villanañe zubia 3, balorazioa B-18.

Venta Blanca zubia, balorazioa B-17.

Recuenco - La Muera zubia, balorazioa B-15.

Espejo zubia, balorazioa B-7.

GESALTZAKO UDALERRIA

B motako arau subsidiarioak.

1994ko otsailaren 25ean behin betiko onartutakoak.

9. PURON IBAIA: ARROAREN DESKRIBAPEN OROKORRA

Puron ibaia duela gutxi Valderejoko parke natural deklaratuakoaren barruan dago, Arabako lurraldearen mendebaldeko muturrean.

Puron ibaiaren arroak Iparraldean, Mendebaldean eta Hegoaldean Gaztela eta Leongo Erkidegoarekin egiten du muga eta Iparrekialdean Omecillo ibaiaren arroarekin.

Puron ibaiaren arroak EAEko igarobidean 34,4 km²-ko azalera du. Burgosko lurretan sartu eta Ebro ibaiarekin bat egin aurretik 9 km egiten ditu. 970 m-ko kotan jaiotzen da, Anderejo mendikatean.

Arabako tartean Ibaia Iparraldetik Hegoaldera doa, emari eskasekoa da eta desnibel txikiak gainditzen ditu. Azken ibaitartean, Burgosko lurretan barneratzen den lekuan, hasten dira desnibel handiak eta ibaia ahokatuta igarotzen da haizpitarte txiki batean zehar Arcena mendizerratik, Herran herrira (Burgos) iritsi arte.

Arro honek sare hidrografiko txikia du, euri-garaian besterik sortzen ez diren errekek dituen eta agorraldian eten egiten dena.

Arroaren goi-ibarrak 34,4 km²-ko azalera du, 4 km-ko batez besteko zabalera eta 7 km-ko luzera, ibilgu nagusiaren 9 km-ko garapenerako. Beraz, garapenaren eta luzeraren arteko erlazioa 1,3koa da eta, ondorioz, oso luzerako forma du. Aldapa, berriz, oso txikia du, %2koa.

9.1. Ingurugiroari dagokionez

Puron ibaiaren arroa Valderejoko parke naturalean barne hartuta dago bere osotasunean.

Beraz, ibaiaren ertz guztiak, bai ibilgu nagusiarenak bai eta ibaiadarrenak ere, A kategoriari dagozkio (lehentasunezko interes naturalistikoko ertzak).

9.2. Hidraulikari dagokionez

Ondoren, Puron ibaiaren ibilgua ekarpen-azaleraren arabera zein ibaitartetan banatzen den zehaztuko dugu.

I. MAILA ($10 < A \leq 50 \text{ km}^2$)

- Puron, Lurralde Historikoko sarreratik 4,9 km-ra bitartean (ibaiaren eta Lalastratik Villamardonesera doan errepidearen arteko gurutzagunea).

9.3. Hirigintzari dagokionez

Ondoren, Puron ibaiaren arroa osatzen duen udalerria adieraziko dugu, indarrean dagoen hirigintza-plangintzarekin, dauden interes kulturalako zubiekin (horien izena eta balorazioa barne) eta herrigune historikokoekin (horien deklarazio-data barne).

GAUBEAKO UDALA

B motako arau subsidiarioak.

1992ko maiatzaren 6an behin betiko onartutakoak.